

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจัยสำคัญในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงก็คือ “การศึกษา” ซึ่งถือว่าเป็นกุญแจสำคัญในการแก้ไขปัญหาคความยากจน เพิ่มพลังการผลิตให้แก่สังคมให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยีใหม่ๆ การศึกษาจึงต้องมีการปฏิรูปอยู่ตลอดเวลาอย่างต่อเนื่อง ทั้งด้านความรู้ และเทคโนโลยี การปฏิรูประดับอุดมศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของการปฏิรูประบบการศึกษา ตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (เกษม วัฒนชัย, 2544 : 95-97) ส่งผลให้เกิดการแสวงหารูปแบบในการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาในท้องถิ่น เพื่อให้ประชาชนในชนบทซึ่งเป็นผู้ด้อยโอกาสในการศึกษาต่อระดับสูง ขาดการพัฒนาทักษะความรู้ด้านอาชีพ ให้ได้รับโอกาสเท่าเทียมกันที่จะได้เรียนรู้ตลอดชีวิตในท้องถิ่นของตน เพื่อที่จะตอบสนองต่อพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ รัฐจึงได้ให้ความสำคัญอย่างต่อเนื่องในการขยายโอกาสทางการศึกษาทุกระดับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการขยายการศึกษาภาคบังคับจาก 6 ปี เป็น 9 ปี และขยายการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็น 12 ปี ทำให้ประชาชนเห็นความสำคัญและมีความต้องการศึกษาต่อในระดับสูงเพิ่มขึ้น

ผลกระทบจากสภาวะทางเศรษฐกิจ และสังคมส่งผลให้ประชาชน โดยเฉพาะที่อาศัยอยู่ในชนบทกลายเป็นผู้ด้อยโอกาสในการศึกษาต่อระดับสูง จึงไม่มีโอกาสเข้าถึงการศึกษาระดับอุดมศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาที่มีอยู่ในปัจจุบัน ขาดการพัฒนาอาชีพและพัฒนาคุณภาพชีวิต ทั้งยังยากไร้ ทิ้งถิ่นฐานบ้านเกิดไปหางานทำที่อื่นชุมชนจึงอ่อนแอ และขาดการพัฒนา ดังนั้นเพื่อให้ประชาชนได้รับโอกาสเท่าเทียมกันที่จะเรียนรู้ได้ตลอดชีวิต (สำนักบริหารงานวิทยาลัยชุมชน, 2548) โดยยึดหลักตามนโยบาย “การศึกษาสร้างชาติ สร้างคน และ สร้างงาน” รัฐบาลจึงกำหนดนโยบายที่แถลงต่อรัฐสภา เมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2544 ด้านการศึกษา ข้อที่ 4 จัดให้มีวิทยาลัยชุมชนขึ้น โดยเฉพาะจังหวัดที่ยังขาดแคลนสถาบันอุดมศึกษาซึ่งนับเป็นนวัตกรรมทาง

การศึกษาอีกระบบหนึ่งที่เป็นการศึกษาโอกาสทางการศึกษาทุกระบบและช่วยเติมเต็มการศึกษาส่วนที่ขาดไปให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

วิทยาลัยชุมชน เป็นสถาบันการศึกษาในระบบ ระดับอุดมศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี ทำหน้าที่ให้บริการการศึกษา และจัดฝึกอบรมให้แก่ชุมชนที่วิทยาลัยตั้งอยู่ทั้งด้านวิชาการและวิชาชีพ รวมทั้งส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาอาชีพ คุณภาพชีวิต เศรษฐกิจและสังคมของชุมชน ปัจจุบันมีวิทยาลัยชุมชนที่จัดตั้งขึ้นแล้วทั้งสิ้น 19 แห่ง ทั่วทุกภาคของประเทศไทย

วิทยาลัยชุมชนแพร่ เป็นวิทยาลัยชุมชนแห่งที่ 18 ในสังกัดสำนักบริหารงานวิทยาลัยชุมชน สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ จัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 20 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2549 ตามนโยบายของการจัดตั้งวิทยาลัยชุมชนในการกระจายการศึกษาสู่ท้องถิ่นในจังหวัดที่ไม่มีสถาบันอุดมศึกษา มีหลักปรัชญา คือ “วิทยาลัยชุมชนแพร่ พัฒนาคคน พัฒนาท้องถิ่น” จุดมุ่งหมายของวิทยาลัยชุมชนแพร่ คือ เปิดโอกาสให้ผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือเทียบเท่า จำนวนมาก ที่ไม่สามารถเรียนต่อในระดับอุดมศึกษาได้ ด้วยสาเหตุของความไม่พร้อมต่างๆ เช่น ความยากจน ความไม่สะดวกในการเดินทาง ตลอดจนผู้ที่ประกอบอาชีพแล้ว และผู้ใช้แรงงานที่ขาดทักษะความรู้เพื่อจะสามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตได้อย่างต่อเนื่อง ตอบสนองต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของท้องถิ่น สนับสนุนนโยบายรัฐบาลที่มุ่งสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน โดยเปิดสอนหลักสูตรที่หลากหลาย สนองความต้องการของชุมชนพร้อมทั้งมีส่วนร่วมในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร

วิทยาลัยชุมชนแพร่เปิดสอนในวันเสาร์ – อาทิตย์ เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ที่มีงานทำสามารถเข้าศึกษาได้ ระยะเวลาในการศึกษา คือ 7 เทอม หรือ 2 ปี 6 เดือน (ตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา) จากการที่ได้เริ่มจัดการเรียนการสอนตั้งแต่ปีการศึกษา 2550 เป็นต้นมา พบว่า ร้อยละ 80 ของผู้ที่มาเรียนส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจากศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน รวมถึงผู้ที่ขาดโอกาสทางการศึกษาในระดับอุดมศึกษาที่สะสมอย่างยาวนานต่อเนื่องมาโดยตลอด ด้วยสาเหตุของความไม่พร้อมด้านต่างๆ เช่น ค่าใช้จ่าย เวลาเรียน ความไม่สะดวกในการเดินทาง ความจำเป็นต้องออกมาประกอบอาชีพ เป็นต้น รวมถึงผู้ที่อยู่ในวัยเรียนแต่พลาดโอกาสการศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา

จากการดำเนินการจัดการศึกษาที่ผ่านมา สาขาวิชาที่ได้ทำการเปิดสอนไปแล้วนั้นมีดังนี้ สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ สาขาวิชาการจัดการทั่วไป สาขาวิชาการพัฒนาชุมชน สาขาวิชาเทคโนโลยีการเกษตร และสาขาวิชาการศึกษานุปฐมวัย

นับตั้งแต่วิทยาลัยชุมชนแพร่ได้เริ่มเปิดสอนตั้งแต่ปีการศึกษา 2550 เป็นต้นมา มีจำนวนนักศึกษาเพิ่มขึ้น โดยในปีการศึกษา 2551 มีจำนวนนักศึกษา 233 คนเพิ่มขึ้นจากปีการศึกษา 2550 ร้อยละ 177.38 เนื่องจากคนในชุมชนเริ่มรู้จักและให้ความสนใจในการศึกษาต่อที่วิทยาลัยชุมชนแพร่มากขึ้น แต่ในปีการศึกษา 2552 ยอดนักศึกษาลดลงเล็กน้อยในอัตราร้อยละ 9.01 และมาเพิ่มขึ้นในปีการศึกษา 2553 ร้อยละ 133.96 ดังตารางที่ 1.1

ตารางที่ 1.1 จำนวนนักศึกษาที่เข้าศึกษาในหลักสูตรอนุปริญญาของวิทยาลัยชุมชนแพร่ ตั้งแต่ปีการศึกษา 2550 – 2553

การศึกษา	จำนวน (คน)	อัตราการเพิ่มขึ้น (%)
2550	84	-
2551	233	177.38
2552	212	- 9.01
2553	496	133.96

ที่มา : วิทยาลัยชุมชนแพร่, 2553

จากนโยบายที่ต้องการกระจายการศึกษาให้เข้าถึงชุมชนและเปิดโอกาสให้แก่คนที่ด้อยโอกาสทางการศึกษาอันเนื่องมาจากความยากจนได้มีโอกาสได้เรียน วิทยาลัยชุมชนจึงมีนโยบายในการเก็บค่าหน่วยกิตที่ถูกลง และเสียแล้วเสียค่าเล่าเรียนภาคเรียนละไม่เกิน 500 บาท โดยค่าเล่าเรียนในแต่ละสาขาวิชาของวิทยาลัยชุมชนถือว่าถูกลงมาก เมื่อเทียบกับสถานศึกษาหลายๆ แห่ง วิทยาลัยชุมชนแพร่นั้นจัดตั้งขึ้นมาโดยไม่ได้มุ่งหวังที่จะได้รับกำไร แต่หวังที่จะพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนในจังหวัดแพร่ให้ดีขึ้นตามหลักปรัชญาของวิทยาลัยชุมชนแพร่ ด้วยเหตุนี้คนใน

ชุมชนจึงให้ความสนใจในการเข้าศึกษาต่อที่วิทยาลัยชุมชนแพร่เป็นจำนวนที่เพิ่มขึ้น วิทยาลัยชุมชนแพร่จึงถือเป็นทางเลือกทางการศึกษาอีกทางเลือกหนึ่งของคนในจังหวัดแพร่ในการเข้าศึกษาต่อเพื่อพัฒนาศักยภาพและอาชีพ

อย่างไรก็ตามผู้บริหารคาดการณ์ว่าในอนาคตความต้องการศึกษาต่อที่วิทยาลัยชุมชนแพร่ของคนในชุมชนจะมีเพิ่มขึ้น จึงมีนโยบายที่อยากจะเปิดสาขาวิชาให้มากขึ้นกว่าเดิม ประกอบกับที่ผ่านมามีแม้ว่ายอดนักศึกษาจะมีเพิ่มขึ้นทุกปี แต่ความต้องการที่แท้จริงของคนในจังหวัดแพร่ในการเข้ามาศึกษาต่อที่วิทยาลัยชุมชนแพร่ยังถือว่ามียุ่่น้อยมากเมื่อเทียบกับสถาบันการศึกษาอื่น ๆ ดังนั้นในที่นี่จึงทำการศึกษาถึงความต้องการศึกษาต่อในระดับอนุปริญญาที่วิทยาลัยชุมชนแพร่ของผู้ที่จะจบการศึกษาจากศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนในจังหวัดแพร่ เพื่อจะได้ทราบถึงความต้องการที่แท้จริงในการเข้ามาศึกษาต่อที่วิทยาลัยชุมชนแพร่ ในด้านต่างๆ เช่น สาขาวิชาที่อยากเรียน เหตุผลที่เลือกศึกษาต่อที่วิทยาลัยชุมชนแพร่ ความคาดหวังจากการศึกษาต่อ เป็นต้น นอกจากนี้ยังทำการศึกษาความเต็มใจที่จะจ่ายค่าธรรมเนียมการศึกษาของผู้ที่ต้องการเรียนต่อระดับอนุปริญญาที่วิทยาลัยชุมชนแพร่ ซึ่งเป็นประโยชน์สำหรับผู้บริหารสถาบันการศึกษาในการใช้เป็นนโยบายกำหนดค่าธรรมเนียมการศึกษา ตลอดจนการบริหารจัดการการจัดการศึกษาของวิทยาลัยชุมชนแพร่ เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของคนในชุมชนในจังหวัดแพร่อย่างแท้จริง

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาความต้องการศึกษาต่อระดับอนุปริญญาที่วิทยาลัยชุมชนแพร่
2. เพื่อศึกษาความเต็มใจที่จะจ่ายค่าธรรมเนียมการศึกษาระดับอนุปริญญาที่วิทยาลัยชุมชนแพร่

1.3 ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา

ผลการศึกษานี้จะเป็นประโยชน์สำหรับผู้บริหาร สถาบันการศึกษา ในการบริหารจัดการ การพัฒนาหลักสูตร การกำหนดค่าธรรมเนียมการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ที่ต้องการศึกษาต่อในระดับอนุปริญญา วิทยาลัยชุมชนแพร่

1.4 ขอบเขตการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้มุ่งศึกษาความต้องการศึกษาต่อระดับอนุปริญญาที่วิทยาลัยชุมชนแพร่ ของผู้ที่กำลังเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 หรือเทียบเท่ามัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2553 จากศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน(กศน.) ในจังหวัดแพร่

1.5 นิยามศัพท์

วิทยาลัยชุมชนแพร่ หมายถึง สถาบันอุดมศึกษาเพื่อท้องถิ่นระดับอนุปริญญาที่จัดการศึกษาและฝึกอบรมในหลักสูตรและสาขาวิชาที่สอดคล้องกับการพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจของชุมชน เน้นความหลากหลายทั้งประเภทวิชาและวิธีการจัดการศึกษา เปิดโอกาสอย่างกว้างขวางแก่ผู้เรียนเพื่อนำความรู้และทักษะไปประกอบอาชีพหรือศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี

หลักสูตรอนุปริญญา หมายถึง หลักสูตรวิทยาลัยชุมชนแพร่ที่จัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาต่ำกว่าปริญญา ในวันเสาร์ – อาทิตย์ เวลา 8.00 ถึง 17.00 น. ระยะเวลาในการศึกษา 7 เทอม หรือ 2 ปี 6 เดือน โดยเปิดหลักสูตรตามความต้องการของชุมชนเป็นหลัก